

12 פברואר 2026
סימוכין: 6149

לכבוד:
ח"כ שמחה רוטמן, יו"ר
וועדת החוקה, חוק ומשפט
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

**הנדון: הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית, פרק ג' : צמצום ההון השחור –
עמדת התאחדות המלאכה והתעשייה לקראת הדיון ביום 15 בפברואר 2026**

מוגש לוועדת חוק, חוקה ומשפט בכנסת – 15.2.26

במסגרת המאבק בהון השחור מוצע לקבוע כי החלפת שטר במזומן, לרבות פריטה או המרה, תותר במזומן עד לסכום של 6,000 ₪ בלבד. התאחדות המלאכה והתעשייה תומכת במדיניות המגבירה שקיפות פיננסית ומצמצמת את היקפי הכלכלה הלא מדווחת. עם זאת יש להבטיח כי הצעת החוק לא תביא לפגיעה תפעולית וכלכלית במגזר העסקים הקטנים, מבלי לתת מענה לעבריינות מאורגנת.

1. השלכות צפויות על מגזר העסקים הקטנים

פגיעה בניהול התזרים היומי – בעסקים קטנים רבים (קמעונאות, נותני שירותים, מסעדות וכדו') המזומן מהווה חלק משמעותי בהיקף הפדיון היומי. עסקים אלה זקוקים לפריטה שוטפת למתן עודף ללקוחות, ניהול נכון של שירותי קופה והתאמת מבנה השטרות בה; תקרת מזומן נמוכה של פריטה עלולה להביא לסיכון ממשי למחסור נקודתי או חוזר במזומן קטן, במיוחד כאשר חלק גדול מהפדיון מתקבל בשטרות גבוהים או כאשר נפח העסקאות היומי גבוה.

גידול בעלויות הבנקאיות – הגבלה על החלפת שטרות במזומן תחייב עסקים לבצע יותר פעולות דרך המערכת הבנקאית כגון: הפקדות מזומן, משיכות מזומן, תשלום עמלות נוספות והקצאת משאבי זמן רבים יותר לניהול התזרים (פיצול פעולות, מעבר דרך הבנק וכדו').

פגיעה באוכלוסיות ואזורים מוחלשים – השימוש במזומן עדיין נפוץ בקרב אוכלוסיות מבוגרות באזורים מוחלשים. ההצעה עלולה להכביד דווקא על אותם עסקים קטנים הפועלים באזורים אלה, ולהעמיק פערים כלכליים על בסיס גיאוגרפי.

2. פגיעה בעקרון המידתיות:

השימוש בכסף מזומן במדינת ישראל הוא הילך חוקי, המאפשרת לציבור שימוש בכסף חוקי ללא כל הגבלה. הגבלות על החלפת שטרות במזומן עד לסכום של 6000 ₪ יוצרת מצב בו בעל

העסק אינו רשאי לנצל את ההילך החוקי לצרכים לגיטימיים כמו : ניהול קופה , מתן עודף או ניהול תזרים יומי. כמו כן החזקת כסף ושימוש בו הם חלק מזכויות יסוד כלכליות : חופש לבצע עסקה, נזילות פיננסית . הגבלה גורפת על פריטה של כסף חוקי מהווה פגיעה עקיפה בזכויות אלה , במיוחד בעסקים קטנים שאין להם אפשרויות תפעול נוחות .

3. סיכון ליצירת שוק פריטה אפור :

יצירת מגבלות על החלפת שטרות במזומן אינה מייתרת את הצורך הקיים בשוק לביקוש לפריטת מזומן בהיקף גבוה. המשמעות : האיסור על פריטה בהיקף גבוה עלול להביא להתפתחות שוק פריטה אפור, לגביית עמלות גבוהות (על רקע הסיכון התפעולי) ולריכוז הפעילות בידי גורמים לא מפקחים ואף עברייניים. כך יוצא שכרנו בהפסדנו, היות והמניע לצמצם פעילות לא מדווחת, עלול בסופו של דבר לדחוף חלק ממנה למרחב פחות שקוף ואף בלתי חוקי. לשם הבהרה, העבריינות המאורגנת מתבססת על הון שחור שמולבן באמצעות מנגנונים גמישים ומתוחכמים כמו פיצול סכומים מתחת לרף הדיווח, שימוש ב"אנשי קש", פעילות דרך חלפנים לא פורמליים ושימוש באמצעי תשלום כגון : מטבעות דיגיטליים או סחר חליפין. למדינה קיימת מגבלת אכיפה משמעותית על דרכים אלו לעקיפת החוק.

4. פתרונות מוצעים

- בכדי לשמור על איזון נכון יותר בין המאבק בהון השחור ושמירה על פעילות השוטפת של העסקים הקטנים מוצע להחיל את הפתרונות הבאים :
- (א) חובת דיווח על פריטה מעל לסכום של 6000 ₪ במקום איסור מוחלט . בכך תתאפשר לעסק פעילות חוקית תוך שמירה על שקיפות .
 - (ב) יצירת תקרה דיפרנציאלית בסכום ההגבלה של החלפת שטרות במזומן בין עסקים פעילים (לפי רישום ודיווח) ובין אנשים פרטיים. כך יתאפשר המשך תפעול העסקים, תוך מניעת שימוש לרעה בהחלפת שטרות במזומן על ידי גורמים פרטיים.
 - (ג) הקלות והטבות בנקאיות לעסקים קטנים כגון : הפחתת עמלות משיכה / הפקדת מזומן או מתן שרותי פריטה לעסקים קטנים.
 - (ד) יישום הדרגתי של הצעת החוק, תוך בחינת ההשפעות של המהלך על העסקים והעבריינים ותוך נקיטת התאמות מתבקשות.

נודה להעברת עמדתנו לידיעת חברי הוועדה,

בברכה,

התאחדות המלאכה והתעשייה